

KANSERLİ HASTADA YAŞAM KALİTESİ

Prof. Dr. Çiçek FADİLOĞLU

ÖZET

Kanser tedavisinde son yıllardaki büyük geliş me lere karşın hasta-
ların çok önemli bir kısmı. hastalığın bulgu ve belirWerini ortaya çıktık-
tan sonra yaşamla rını kısıtlıklar. ağrılar ve acılar içinde geçiimekte-
diler . Yaşamın son döneminde ortaya çıkan s istem ik bozukluklar hasta
ve yakınlarını büyük zorluklar a s okmaktadır. Kanser kontrol program-
larında üçüncül koruma diye a dila ndır. la n bu durumda hastanın tedavi-
s inde ve bakımındaki amaç: hastanın yaşamı süresince rahat etmesini
sağla mak. kişiyi hastalığın olumsuz sonuçlan ndan koruyarak kısıtlanan
fiziksel. emosyonel, mesleki ve sosya l potansiyellerinden üst düzeye
çıkarak kaliteli bir yaşam kalitesini sağla mak tır.

Yaşam kalitesini etkileyen faktörler incelendiğın de bireyin memn u-
nietini. kendine saygısı uu , performans yeteneğini. diğcrlei ile ka rş ıla ş -
tırı lm as ı. önceki bilgi ve deneyimlerin i. ekonomik durumunu ve emosyo-
nel durumunun eUtil i old uğu görü lmüş tü r.

Gere ç ve Yöntem: Araştırma 13 Nisan - 19 Eylül 1992 tarihleri
arasında E.Ü. Tıp Fakültesi Hastanesi Onkoloji Kanser Merkez i ve Özel
Sağlık Hastanesinde. 15-65 yaş grubunda. kemoterapi ve radyoterapi
tedavisi gören toplam 81 hastaya uygulanmış lır.

Veri toplama a ra cı olarak ; araştırıcı tarafından oluşturulan hasta
tanıtım formu. Karnofsky indeksi. Semptom Skalası. Günlük Yaşam
Aktivites i Ölçeği, Yaşam Kalitesi Skalası ve Algılanan Aile ve Arkadaş
Desteksi Skalası kullanılmış tır.

• E.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu iç Hastalıkları Hemşirelik Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi

Bulgular: Hastaların % 58.02'si erkek. % 41.98'i kadın hastalar. en fazla: yaş ortalaması % 33.36 oranı ile 45-54 yaş grubunda. % 55.56'si ilköğretim mezunu. % 39.5'i serbest meslek ve % 30.86'si çalışmaktadır. % 87.65'i evli. % 58'sinin gelirin gidere oranı dengeli olduğu saptanmıştır.

Hastalıklarına yönelik soruların hastaların % 59.26'sının hastalıklarını bilmediğini ve % 66.67'si daha önceden hastalığa yönelik bilgi almamışlardır. Hastaların fonksiyonel durumları incelendiğinde ise % 53.09 oranı ile hastalıklarının varlığına göre normal aktivitelelerini sürdürüyorlar. en az % 3.70 oranı ile ölümüne sebep olduğu saptanmıştır. Hastaların deneyimledikleri semptomları incelendiğinde en fazla oran ile % 67.90 ağrı % 59.26 işsizlik ve % 55.56 oranında bulantı şikayetleri olduğu saptanmıştır.

Hastaların günlük yaşam aktivitelerine göre dağılımları şu şekildedir: % 7.41'inin yemek yeme problemi. % 19.75'inde yiyecekleri zımmedesorum. % 24.69'unda uykusuzluk. % 20.99'unda solunum güçlüğü. %22.22'sinde idrar sorunu. % 29.63'ünde dışkılama problemleri. % 66.67'sinde eğlenceye yönelik aktiviteyi yapmada % 43.21'inde gelecekteki işsizlik sorularının varlığı gözlemlenmektedir.

Kanserli hastaların yaşam kalitesi subskala puanlarının dağılımı incelendiğinde: fiziksel iyilik halinin en fazla oran ile % 64.20 oranı ile orta derecede olduğu. psikolojik iyilik halinin % 53.08 oranı ile orta derecede olduğu. sosyal iyilik halinde ise % 54.32 oranı ile orta derecede olduğu. toplam yaşam kalitesi yönünden hastaların % 56.79 oranında orta ve kendin algılamada durumunu ise % 62.96 oranı ile orta derecede olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte kronik hastalık nedeni ile hastaların en önemli tüm bireylerde hastanın fiziksel durumunun bozulması ile psikolojik sosyal durumu ve yaşam kalitesi ve kendin algılamada durumunda etkilendiğine bağlanabilir.

Kanserli hastaların algıladığı arkadaş desteği en fazla oran ile % 60.49. algılamada ile desteği ise % 77.78. toplam destek puanı ise % 49.38 ile iyi durumda olduğu saptanmıştır.

Özet olarak araştırmamızda kanserli hastaların yaşam kalitelerinin orta düzeyde. sosyal destek düzeylerini ise iyi düzeyde olduğu görülmektedir.